

Budapestre vonatkozó ujságcikkek				Osztályozás
Szerző: <i>r. d.</i>				92
Cím: <i>Lyka Károly emlékkönyve</i>				
Forrás: <i>Kelet. Híj.</i>				Hely: <i>Lyka Károly</i>
				Idő: <i>"1944"</i>
				Személy:
				Helyszám:
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	

A nyilvánosság ünneplése után a művészek és tudósok küldik ünneplő soraikat *Lyka Károlyhoz*, a magyar művészettörténet és művészeti kritika atyjához. A mester életének és működésének egy-egy fejezetéről szóló visszaemlékezések és a magyar művészet történetének különböző korszakairól vázolt tanulmányok kerekednek *Petrovics Elek* szerkesztésében testes és díszes emlékkönyve. Emlékeznek *Lyka Károlyra*, az induló festőre, más íróművészetét, más pedagógustehetségét, azután szerkesztői készségét méltatják a tanulmányok; de nem feledkeznek meg egy olyan területről sem, mely látszólag messze esik a művészetektől s mely a tudós mesternek botanikus felkészültségét elemzi.

A művészeti tanulmányok az Árpádok korának szobrászati emlékeitől az indiai és kínai budhista művészeti kapcsolatok tárgyalásáig, majd minden területét felöleli a művészettörténetnek. Akadnak az értekezések között szigoruan kronológikus, adatközlő szándékkal születettek, mások meg általánosabb esztétikai problémákat tesznek vizsgálat tárgyává. Olyan színes és változatos tartalmu a kötet, mint amelyen sokoldalú volt *Lyka Károly* érdeklődése és működése is. Hatalmas írói munkásságnak legékeesebb bizonyítéka az a huszonhat kisbetűkkel nyomtatott oldal, mely 1890-től 1943-ig gyűjti össze tehetségének dus termését. Ujmódi polihisztor volt. Ünneplésének helyesebb módja, ha az emlékkönyv kapcsán is ő róla emlékezik a kritikus — a tanulmányok szer-

zői elismerésüket és a tudásnak mindenkor kijáró tiszteletüket róják le komoly felkészültséggel készült értekezéseikkel. „Kiváló emberek közt is külön hely, külön tisztesség illeti meg azokat, akikről azt szoktuk mondani, hogy nevük fogalommal vált. Sem fényes tehetség, sem szorgalmas munkásság nem elég ehhez. Szükséges, hogy nagyon határozott szellemi ábrázata legyen annak, akit így emlegetünk. Aki úgy képvisel egy ügyet, hogy személye eggyé olvad azzal, akiben valamely eszme mintegy testet ölt, akiben valaminő képesség olyan mértékben van meg, hogy neve ugyyszólván szinonim kifejezése annak, — ilyenfajta emberek tartoznak ebbe a kategóriába. Mindnyájan érezzük, hogy *Lyka Károlynak* e kiváltságos szellemek között van helye.”

Ki méltathatja illetékesebb szavakkal a nagy kritikus érdemeit *Petrovics Elek*-nél? A magyar művészi élet nagy szervezője világít rá élesen azokra a különleges adottságokra és erényekre, amelyek kortársát a hazai művészi élet első partfogójává és kritikusává tették. Művészekkel élt a művészetért. Alkotó kedve percig sem lankadt, igaz szóval szállt sikra mindazok mellett, akik megérdemelték és szigorú bírálattal fogalmazta meg mondanivalóit azokról, akiket érdemteleneknek ítelt. *Gyulay Pál* részrehajlatlanságát örökölte.

Sokszázan nőttek fel tanító keze alatt, de nem boldogulhat utmutatása nélkül az ifjabb nemzedék sem. Nehéz elkép-

zelní művészetünk multját az ő állandó és éber résenállása nélkül. Hetvenöt évet élt meg és ma is dolgozik. Gyűjti a multa vonatkozó adatokat, int és tanácsot osztogat. A fiatalabb művészettörténészek elsősorban hozzá fordulnak utbagazításért. Az emlékkönyv szerzői háláját róják le mesterükkel szemben; emlékeztetésre alig van szükség, hisz *Lyka Károly* élete elválaszthatatlanul olvad eggyé az újabbkori magyar művészet történetével.

1944. VII. 18. r. d.